

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης

Ενότητα 12: Επιστολή Ιούδα & Β' Πέτρου

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

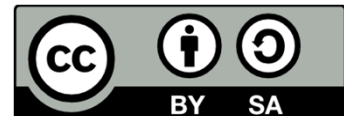

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Επιστολή Ιούδα & Β' Πέτρου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ιούδα & εξωκανονική παράδοση

- ▶ Στην επιστολή όχι μόνο αναφορές στην ΠΔ αλλά και σε εξωκανονικά κείμενα:
  - Βιβλίο του Ενώχ (Ιούδ 14–15).
  - Ανάληψις Μωυσέως (Ιούδ 9).

Η επιστολή του Ιούδα

- ▶ Ένα κείμενο με πολεμικό χαρακτήρα.
- ▶ Παραπέμπει στον παλαιστινιακό Ιουδαϊσμό.
- ▶ 2^{ος} αι. μ.Χ.

Δομή και περιεχόμενο της επιστολής

- ▶ Χαίρετισμός (1–2).
- ▶ Κύριο μέρος της επιστολής (3–23):
  - 3–4 Το θέμα της επιστολής.
  - 5–19 Προφητείες για την καταστροφή των εχθρών του Χριστού.
  - 20–23 Προτροπές προς τα μέλη της κοινότητας.
- ▶ Δοξολογία.

Ιούδα 14-15 / Α' Ενώχ 1,9 (Α')

Ιούδα 14-15:

«Γι' αυτούς προφήτεψε ο Ενώχ, έβδομη γενιά από τον Αδάμ, λέγοντας: «Ήρθε ο Κύριος με τις μυριάδες των αγίων αγγέλων του, για να κρίνει όλη την οικουμένη και να ελέγξει όλους τους ασεβείς ανάμεσά τους για τις αμαρτωλές τους πράξεις και για όσα σκληρά λόγια ξεστόμισαν εναντίον του οι ασεβείς κι οι αμαρτωλοί».

Ιούδα 14-15 / Α' Ενώχ 1,9 (Β')

- ▶ Προσθήκη της λ. «κύριος» → χριστολογική ερμηνεία του κειμένου:
- ▶ Αυτός που θα κρίνει είναι ο αναστημένος Κύριος Ιησούς.
- ▶ Το μόνο σαφές παράθεμα στην Ιούδα.

Ιούδα 6 / Α' Ενώχ 6-16 (Α')

Ιούδα 6:

«Θυμηθείτε τους αγγέλους που δεν έμειναν πιστοί στο αξίωμά τους, αλλά εγκατέλειψαν την ουράνια κατοικία τους. Ο Κύριος τους έχει φυλακίσει στο σκοτάδι με αιώνια δεσμά, για να δικαστούν τη μεγάλη μέρα της κρίσης».

Ιούδα 6 / Α' Ενώχ 6-16 (Β')

- ▶ Η περίπτωση των φυλάκων Shemyaza και Asasel παράδειγμα της κρίσης που επιφυλάσσεται σε όσους κινούνται εναντίον του Θεού.
- ▶ Παρόμοια επιχειρηματολογία και στο Α' Ενώχ 10,14.
- ▶ Ο συγγραφέας αξιοποιεί την προηγούμενη παράδοση του Α' Ενώχ την οποία γνωρίζει.

Ιούδα 9 / Ανάληψις Μωυσέως (Α')

Ιούδα 9:

Κι όμως, ούτε ο αρχάγγελος Μιχαήλ δεν τόλμησε να ξεστομίσει υβριστική κατηγορία εναντίον του διαβόλου, όταν σε μια φιλονικία μαζί του διεκδικούσε το σώμα του Μωυσή. Το μόνο που είπε ήταν: ο Κύριος να σε κατακρίνει.

Ιούδα 9 / Ανάληψις Μωυσέως (B ')

- ▶ Richard Bauckham: 2 εκδοχές της ιστορίας:
  - *Διαθήκη Μωυσέως*: διαμάχη αγγέλων και διαβόλου για το ποιος θα πάρει το σώμα του Μωυσή.
  - *Ανάληψις Μωυσέως*: ο διάβολος διεκδικεί το σώμα του Μωυσή.
- ▶ Ο συγγραφέας κι οι αναγνώστες της επιστολής γνωρίζουν την ιουδαϊκή παράδοση.

Το παράδειγμα της Β' Πέτρου

- ▶ Ο συγγραφέας της ασκεί κριτική σε όσους δεν περιμένουν πλέον την *παρουσία*.
- ▶ Για να στηρίξει την επιχειρηματολογία του καταφεύγει στην ιουδαϊκή / χριστιανική αποκαλυπτική παράδοση:
  - Αποκαλυπτική ερμηνεία της μεταμόρφωσης (1, 16-18).
  - Παράθεση της Ιούδα (2,1-18. 3, 1-3).
  - Ιουδαϊκή αποκάλυψη (3,4-13).

Η αποκαλυπτική ερμηνεία του Β' Πε 1,16-18

- ▶ «η ένδοξη μεγαλοπρέπειά του αναφώνησε...» – αποκαλυπτικό στοιχείο (όχι η σαφής ταύτιση με τη φωνή του Θεού).
- ▶ Η μεταμόρφωση συνδέεται με την έλευση του Ιησού κατά τη Δευτέρα Παρουσία και την κρίση.

Β' Πε 3,1-13

- ▶ Σχέση με τα Ά Κλημ 23,3-4. Β' Κλημ 11,2-4. 16,3.
- ▶ Richard Bauckham: πηγή εδώ μια γραπτή ιουδαϊκή αποκάλυψη (*Ελδάδ και Μοδάδ*).
- ▶ Συνδυασμός προηγούμενων ΠΔ κειμένων (Μαλ 3,19 και Ησ 34,4 με την παράδοση του Ιησού (η εικόνα του κλέφτη μέσα στη νύχτα) και με αποκαλυπτικά στοιχεία (η φωτιά στην κρίση, η καταστροφή των πάντων).

Συμπεράσματα

- ▶ Οι δύο επιστολές και κυρίως η Ιούδα μαρτυρούν τις σχέσεις της αρχαίας Εκκλησίας με την ιουδαϊκή αποκαλυπτική παράδοση.
- ▶ Αποκαλυπτικές παραδόσεις συνδυάζονται με την πίστη στον Ιησού Χριστό κι ερμηνεύονται μέσα σε νέες συνάφειες χριστολογικά.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης. Επιστολή Ιούδα & Β΄ Πέτρου». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS281/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2013-2014

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.